

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

УПУТСТВО ЗА ПИСАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
1. Датум и орган који је именовао комисију 27. IV 2016. Научно-наставно веће Филолошког факултета 2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: 1. др Цветана Крстев, редовни професор, библиотечка информатика, 20. V 2014, Филолошки факултет Универзитета у Београду 2. др Милош Утвић, доцент, библиотечка информатика, 18. XI 2014, Филолошки факултет Универзитета у Београду 3. др Зоран Пауновић, редовни професор, англистика, 31. III 2006, Филолошки факултет Универзитета у Београду 4. др Радмила Бодрич, доцент, англистика, 21. III 2012, Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду 5. др Наташа Миливојевић, доцент, англистика, 21. III 2012, Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: Зоран Ж. Ристовић 2. Датум рођења, општина, република: 24.8.1979. Чачак, Србија 3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 3.4.2012. Београд. Примена паралелизованих текстова у настави енглеског језика у основној школи 4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Енглески језик
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Кумулативни ефекти експлоатације вишејезичних корпуса у настави страних језика
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: кратак садржај са знаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл.
Докторска дисертација описује иновативни приступ настави, учењу и усвајању страног језика заснован на експлоатацији самостално формираног двојезичног српско-енглеског електронског корпуса. Истраживање посебно обухвата: • одабир литерарних текстова – енглеских оригинала и српских превода – који улазе у састав корпуса; • опис програмских алата који су коришћени за изградњу корпуса и његову експлоатацију; • припрему паралелног корпуса који чини основу истраживања за његову експлоатацију у наставном процесу и за бележење трагова ученичких активности;

- израду методичког репертоара експлоатације двојезичног корпуса у настави страних језика и дефинисање профила експлоатације;
- формализовање аналитичког и процедуралног калкулуса као система конвенција, правила и процеса изражених симболима, којима се обухвата свеукупност процеса и појава у наставном окружењу;
- анализу кумулативних ефеката експлоатације двојезичних корпуса у настави страних језика коришћењем уведеног калкулуса.

За потребе дисертације је кандидат, мр Зоран Ристовић, примењивао у настави енглеског језика у основној школи оригинални корпусно засновани наставни модел у току четири школске године. Овај наставни модел се заснивао на двојезичном корпусу од 250.000 текућих речи. Истраживање је обухватило 240 ученика, а као резултат примене наставног модела настала је база од преко 2000 трагова ученичких активности. Сви резултати представљени у дисертацији се заснивају на овим експерименталним подацима.

Као технолошка основа за подршку наведеној методологији коришћен је интегрисани програмски пакет *WordSmith Tools 6.0*, који је развио Мајк Скот, као и *ACIDE* (Aligned Corpora Integrated Development Environment), који су развили истраживачи у оквиру Групе за језичке технологије Универзитета у Београду.

Дисертација обухвата 363 стране, а у оквиру тога 10 поглавља (351 страна), преглед материјала за корпус (1 страна) и списак коришћене литературе (11 страна, 145 библиографских јединица). У дисертацији има укупно 43 слике и 1 табела. Поглавља дисертације су:

1. Уводна разматрања (13 страна).
2. Вишејезични електронски корпус као педагошки ресурс (25 стране, 2 слике, 1 табела).
3. Утврђивање јединица експлоатације и анализе (22 страна, 6 слика).
4. Методе експлоатације вишејезичног електронског корпуса у настави страног језика (45 стране, 25 слика).
5. Експлоатација вишејезичног електронског корпуса у настави страних језика (41 страна, 8 слика).
6. Кумулативни ефекти експлоатације вишејезичних корпуса у настави страних језика (145 стране, 2 слике).
7. Валидација хипотетичког оквира истраживања (16 страна).
8. Постметодске консеквенце експлоатације вишејезичног електронског корпуса у настави страних језика (19 страна).
9. Утицај корпусно заснованог учења и усвајања страног језика на ментални лексикон корисника (16 страна)
10. Завршна размишљања (9 страна).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У уводном поглављу дисертације мр Зоран Ристовић представљени су предмет, циљ и методологија истраживања. Предмет истраживања ове дисертације је употреба савремених електронских корпуса, пре свега паралелних двојезичних корпуса, у настави страних језика. Да би увео предмет истраживања своје дисертације кандидат даје кратак преглед коришћења корпуса у лингвистичким истраживањима, попут вишејезичне лексикографије, рачунарски подржаног учења и рачунарски подржаног превођења, а посебну пажњу посвећује актуелном стању у коришћењу једнојезичких и вишејезичних корпуса у настави страних језика, где се корпус сагледава као активатор разноврсних језичких активности и дисеминатор нових практичних методичких инстанци експлоатације у директном наставном процесу. Аутор истиче да увођење корпуса у наставни процес није само резултат тежње за посезањем за најновијим технологијама, интегрисаним програмским пакетима и алатима за аутоматску анализу структуре електронских текстуалних колекција, већ потреба да се, ослањањем на теоријски мотивисане, емпиријски одрживе и педагошки валидне капацитете досадашњих постигнућа корпусне лингвистике, прошири и унапреди поље њихове примене, чиме се превазилазе извесна ограничења конвенционалних приступа настави, учењу и усвајању

страних језика. Циљ истраживања кандидата је да се коришћењем корпусне методологије успостави помак од конвенционалног приступа настави, учењу и усвајању циљног страног језика ка корпусно заснованој варијационој језичкој педагогији.

У другом поглављу, „Вишејезични електронски корпус као педагошки ресурс“, кандидат, пре свега, представља своје виђење вишејезичног корпуса као педагошког ресурса, по коме корпус више није статична колекција акумулираног материјала већ динамична колекција подкорпусних сегмената којима се у наставном процесу може манипулисати. Кандидат указује на вишедимензионалност наставног корпуса у коме се уочавају оса контекстуалне ширине, оса аспекта страног језика који је у наставном фокусу и оса режима експлоатације. Основна начела којима се кандидат руководио при одабиру материјала за корпус су прегледност и јасноћа корпусног материјала, његово тематско, стилско и језичко богатство и комплексност, што подразумева и специфичне реалије, естетске ефекте, аутентичне историјске догађаје и географске чињенице, као и латентно присуство преводиоца кроз монтирани паралелни двојезични садржај. Подразумева се да корпус треба да буде у облику који допушта његову употребу кроз разноврсне програмске алате, а то значи да је припремљен користећи TEI/XML као *de facto* стандард за припрему корпуса — у овом случају за обележавање основних структурних делова (поглавља, пасуса и реченица). Корпусни сегменти који представљају преводне еквиваленте оригиналних сегмената су аутоматски повезани и ручно кориговани, чиме је добијен, као коначан резултат, двојезични енглеско-српски корпус од 250.000 текућих речи који се састоји од оригинала и превода одабраних дела Ернеста Хемингвеја и Пола Остера. У коначној фази кандидат је извршио локалну и централну припрему електронског педагошког корпуса, што подразумева уградњу наставних фокуса, рачунарски подржано локализовање корпуса у наставно окружење и обезбеђивање капацитета за чување база корпусних узорака, при чему су узорци хоризонтално и вертикално класификовани по групама, одељењима и школским годинама.

У трећем поглављу, „Утврђивање јединица експлоатације и анализе“, кандидат, мр Зоран Ристовић, представља основне јединице експлоатације двојезичног наставног корпуса, као и могућности анализе резултата његове примене у настави, те врши разграничавање основних појмова, чиме се омогућава правилно тумачење резултата представљених у наредним поглављима. Паралелна монтажа улазног наставног материјала – речи, фраза, конструкција, или чак и већих инстанци текста – води ка истовремености опажања, обраде и меморисања различитих језичких аспеката, а супстанца која се укључује у процес наставе и учења страног језика може се прилагођавати у смислу дужине, састава и сложености, према потребама и захтевима наставне јединице. Текстуални дуали представљају двоструке улазне јединице језичког садржаја које се обрађују у току корпусно подржаног учења и усвајања циљног страног језика, а кандидат разликује перцептивне, меморијске и продукцијске дуале, док по сложености дуали могу бити изоловани, фрактални и уланчани. У односу на наставне фокусе текстуални дуали могу садржати различите сетове граматичких, лексичких или других фокуса. Јединица експлоатације вишејезичног електронског корпуса вишег реда је корпусни пакет који означава сваки фокусирани двојезични корпусни узорак. Даље се корпусни пакети сличног или аналогног типа, у смислу припадања семантичким, граматичким, лексичким или комбинованим категоријама, могу сврставати у корпусне блокове који представљају електронске збирке пакета за различите педагошке намене у процесу учења и усвајања страног језика. Под трагом унутаркорпусне активности у оквиру истраживања кандидата подразумева се електронски или на други начин евидентирана активност ученика-корисника корпуса на одређеној деоници корпусног двојезичног узорка, стратификована кроз све регуларности или нерегуларности језичке продукције, и организована хронолошки унутар одређеног периода, развојне тачке у напредовању ученика у домену циљног страног језика, или одређене школске године. У кандидатовом истраживању дистрактор је било какав ометајући фактор у учењу или усвајању, или друга врста нерегуларности манифестована у трагу, која одступа од норми тачне употребе језика. Значај трагова активности корисника корпуса је вишеструк јер они пружају емпиријску основу за успостављање новог наставног модела, те осветљавају нове могућности коришћења паралелизованих корпуса за учење и усвајање страног језика. Праћењем трагова активности корисника корпуса могу се уочити кумулативне тенденције – позитивне и негативне – у учењу

и усвајању циљног страног језика посредством двојезичног наставног корпуса, који претходе перманентним и иреверзибилним кумулативним ефектима као трајним појавама у напретку у разним видовима језичке перформансе. Централно место у истраживању кандидата представљају кумулативни ефекти експлоатације вишејезичног корпуса дефинисани као стабилни аквизициони, меморијски и продуктивни кораци напретка ученика у учењу и усвајању циљног страног језика, који се бележе кроз тенденције развоја унутар двојезичних трагова активности на корпусним узорцима.

Најважнији резултати дисертације мр Зорана Ристовића изложени су у поглављима 4-9. У четвртном поглављу, „Методе експлоатације вишејезичног електронског корпуса у настави страног језика“, кандидат, пре свега, представља типолошко-процедуралне карактеристике метода корпусне експлоатације у настави страних језика. Основна типолошка дихотомија ових метода односи се на разликовање унутаркорпусних активности затвореног типа и активности отвореног типа. Под активностима затвореног типа кандидат подразумева приступе двојезичним корпусним узорцима са уграђеним фокусима, који су рачунарски подржани технолошким ресурсима у поседу извесне школе или друге образовне установе, док активности отвореног типа обухватају све текстуално, граматички, синтаксички и лексички оријентисане операције на двојезичним корпусним узорцима које се могу одвијати и пратити у онлајн режиму, где се, поред рада на корпусно ексцерпираним наставним материјалима, може одвијати и пропратна комуникација међу спроводиоцима активности, посредством неке од друштвених мрежа или неког другог система комуникације. Према природи захвата који се у оквиру двојезичног корпусног узорка очекују од ученика-корисника корпуса, методе се по својој природи могу поделити у текстуално реконструктивне и интертекстуално-трансформативне. Прве активности обједињују целу палету примена корпусних узорака које се заснивају на интегрисању делова у целину, прерасподели текстуалних дуала унутар јасно назначеног контекста, попуњавању празнина у корпусним пакетима који служе као полазна основа задатка, и реинтегрисању синтаксичких елемената у веће целине, док активности другог типа представљају активности које се односе се на циљане трансформације делова текста. Примена двојезичних улазних корпусних пакета у настави и учењу страног језика у кандидатовом истраживању подразумева наизменично смењивање реактивних активности и једнократних активности, при чему се под реактивном активношћу подразумева вишеслојно експлоатисање двојезичних корпусних узорака, код којих једна врста употребе следи као реакција на претходну употребу, а ученика-корисника корпуса у томе подстиче наставник, док су једнократне активности херметичне епизоде корпусне експлоатације, при којима се корпусу приступа само једном у току часа да би се спровела само једна активност са јасно задатим циљем, након које се напушта наставни домен корпуса. Методички репертоар експлоатације вишејезичног корпуса у настави страних језика који је кандидат применио у свом истраживању обухвата: праћење ланца деформације, израду паралелизованих граматикограма класификовањем текстуалних дуала, креативне дигресије, реконструкцију система интерпункције унутар паралелних морфолошких маса, процену краткорочне и дугорочне меморије ученика, дуална језгра са експанзијама, брзи наратив са дисконтинуалним прекључивањем кода, мрежу хипер-веза са паралелизованим одредиштем, а као независан метод коришћене су конкорданце.

У петом поглављу, „Експлоатација вишејезичног електронског корпуса у настави страних језика“, кандидат, мр Зоран Ристовић, уводи главне осе експлоатације вишејезичног електронског корпуса у настави, учењу и усвајању енглеског језика као циљног страног језика, осветљавајући дуж њих тачке мултилатералних огранака експлоатације које карактерише различит темпо експлоатације, учесталост и временски формат спровођења, при чему је присутан кровни принцип да је у центру спроведеног истраживања двојезични електронски педагошки корпус. У смислу типолошких карактеристика режима експлоатације вишејезичног корпуса у настави страног језика, установљена је варијабилна експлоатациона равна, чији је интензитет клизан и прилагодљив наставним околностима и потребама, а налази се између доњег и горњег прага експлоатације корпуса. Оба прага експлоатације, као и све међувредности између њих у оквиру развијеног модела, одликује поновљивост. Током експлоатације вишејезичног електронског корпуса у настави страних језика, које је обухватило

240 ученика од петог до осмог разреда основне школе, понављање спровођено у току пласирања двојезичних корпусних узорака је било егзактно и систематско. Шематски профил експлоатације вишејезичних корпуса у настави страних језика осветљава интерактивне особености унутар тријаде ученик-корпус-наставник. Подршка наставника ученицима унутар ове тријаде може бити умерена, фрагментарна или тотална, а експлоатација корпуса у односу на заступљеност сваког од два језика може бити симетрична, асиметрична или комбинована. У спроведеном истраживању присутна је и непосредована експлоатација корпуса при којој ученици-корисници корпуса директно приступају корпусном материјалу. Непосредовану експлоатацију корпуса карактерише дистанца ученика од електронског корпуса која може бити умерена, минимална и нулта. Временски оквир истраживања обухватио је четири школске године, у оквиру кога је, у складу са захтевима наставног плана и програма предвиђеног за циљни страни језик, корпус наменски експлоатисан како на часовима обраде нових граматичких, синтаксичких и лексичких садржаја, тако и на часовима обнављања, утврђивања и систематизације.

На крају петог поглавља кандидат представља хипотетички оквир свог истраживања позиционирањем нултих и централних хипотеза. Прва нулта хипотеза, да је у оквиру спроведеног истраживања корпусна триангулација, као педагошка, корпусно подржана интервенција највишег степена интензитета у процесу наставе, учења и усвајања циљног страног језика према одређеним наставним стандардима и педагошким фокусима, а коју одликује збирна интервенција максималног интензитета конкорданцама, програмским окружењем и корпусним пакетима, једнака нули, односно да не постоји могућност ангажовања капацитета вишејезичног корпуса у третирању планираних педагошких фокуса, одбачена је већ у првом експерименталном циклусу ангажовања корпусних пакета у настави јер је утврђено да постоји педагошки валидан утицај експлоатације вишејезичног електронског корпуса на наставни процес. Друга нулта хипотеза, односи се на претпоставку да корпусно подржано третирање наставе, учења и усвајања циљног страног језика доноси еквивалентне педагошке резултате и доводи до истог развојног помака у изграђивању интегративне језичке перформансе ученика, као у условима конвенционалног наставног окружења који не подразумевају укључивање вишејезичних електронских корпуса у наставу. Међутим, прелиминарно истраживање, које је пратило рад две групе од по 60 насумично изабраних ученика у трајању од три месеца, од којих су ученици из прве групе савладавали планиране наставне садржаје на традиционалан начин, док су ученици из друге групе били систематски излагани двојезичним паралелно монтираним корпусним узорцима, показало је да је код друге групе ученика приметна већа мотивисаност, већи прираст лексичког фонда као и већа синтаксичка сложеност језичког израза. На тај начин је и друга нулта хипотеза оповргнута. На основу ових разматрања кандидат је поставио две централне хипотезе: (H_{g1}) Експлоатација вишејезичних електронских корпуса у настави, учењу и усвајању циљног страног језика има позитивне ефекте на наставни процес; (H_{g2}) Експлоатација вишејезичних електронских корпуса у настави, учењу и усвајању циљног страног језика има позитивне ефекте на развој интегративне језичке перформансе корисника корпуса као педагошког ресурса. Ове хипотезе се даље разгранављају на неколико специфичних хипотеза.

Шесто поглавље, „Кумулативни ефекти експлоатације вишејезичних корпуса у настави страних језика“, је наставак претходног поглавља и у њему кандидат синтетизује све факторе присутне у комплексном систему експлоатације вишејезичног електронског корпуса у настави, учењу и усвајању циљног страног језика, представљајући хронолошко, типолошко и механичко манифестовање централних кумулативних ефеката који прате наведени систем, са приказом њихових унарних, бинарних и комплексних веза, и њиховог педагошког значаја и улоге унутар сложене мултидимензионалне мреже новог наставног модела у којем оне представљају чворишне тачке. Централни део овог поглавља посвећен је кумулативним тенденцијама које претходе перманентним и иреверзибилним кумулативним ефектима као трајним појавама у развоју језичких перформанси, а посебна пажња је дата класификационо-типолошком разврставању негативних кумулативних тенденција у учењу и усвајању циљног страног језика, те њиховом ефикасном отклањању путем јасно профилисаних корпусно подржаних процедура. За постизање ових циљева кандидат је развио симболичко-интерактивни калкулус који тежи да

у целости обухвати систем експлоатације вишејезичних корпуса у настави страних језика, пратеће кумулативне процеса од значаја за педагогију страних језика, илустрације запажених унутрашњих и спољашњих дистракција у учењу и усвајању страних језика, као и врсте интервенција усмерених ка технолошки подржаном редуковању, минимализацији или потпуном отклањању фактора застоја у развоју перформанси у домену циљног страног језика. Користећи овај технички апарат кандидат је експлицирао и формализовао 33 релације које укључују све процесе који се одвијају на различитим нивоима корпусне структуре двојезичних узорака, врсте њиховог методолошког експлоатисања, различите педагошке структуре наставног процеса, као и манифестне трагове ученичке обраде језичке структуре циљног страног језика, кроз разликовање типова и тенденција у учењу. Ова формализација је илустрована практичним применама успостављеног симболичко-аналитичког калкулуса на карактеристичне примере из базе од 2000 трагова ученичких унутаркорпусних и корпусно-заснованих активности. На крају су приказани карактеристични случајеви негативних кумулативних тенденција унутар трагова где се оне манифестују како појединачно, тако и групно, уз међусобна преклапања као и аналошки трансфер из менталног лексикона матерњег језика у ментални лексикон циљног страног језика, и обратно.

У другом делу шестог поглавља кандидат представља манифестовани скуп позитивних кумулативних ефеката, забележених на различитим тачкама унутар сложеног координатног система технолошки подржане наставе, учења и усвајања циљног страног језика, експлоатацијом двојезичног електронског корпуса. У току истраживања су се формирали и манифестовали хијерархијски, мрежни и релациони кумулативни ефекти експлоатације електронског педагошког корпуса у настави, учењу и усвајању циљног страног језика. С обзиром на поклапање подручја које покрива одређени кумулативни ефекат са подручјем педагошког фокуса у посматраним двојезичним траговима ученичке активности, разликују се предцентрални, централни и постцентрални кумулативни ефекти експлоатације. За ближе одређење кумулативних ефеката кандидат користи још и дихотомије: симетрични/асиметрични, атомски/органски, континуални/дисконтинуални, формативни/сумативни, интенционални/инцидентални, пунктуални/осцилаторни, апсорбујући/непропусни, контекстуално ограничени/контекстуално неограничени, интегрисани/неинтегрисани. На крају кандидат даје типолошко-функционалну поделу кумулативних ефеката оптимизације према доменима и степенима манифестовања (монобазни/полибазни, терминативни/експанзивни, аутоматизујући/неаутоматизујући), представља кумулативне ефекте експлоатације вишејезичног корпуса на развој интегративне језичке перформансе ученика (повећање флуентности, самоорганизација учења, нелинеарност учења, прескакање хијерархија у учењу, инцидентално учење и друго) и на техничке и организационе аспекте наставе страног језика (смањивање притиска на наставника страног језика, подршка самосталној језичкој продукцији ученика, предиктивна оптимизација напредовања ученика, методичка диверсификација).

У седмом поглављу, „Валидација хипотетичког оквира истраживања“, мр Зоран Ристовић је представио валидацију постављених хипотеза која је спроведена на основу третирања сваке хипотезе као вишеслојне претпоставке о извесним појавама и процесима у оквиру интердисциплинарног модела корпусно подржане наставе, при чему је за сваки слој унутар сваке од хипотеза утврђиван степен емпиријске униформности, уз издвајање оних елемената који би могли бити полазишна основа за изграђивање перманентног модела корпусно засноване методике страних језика. Кандидат наводи и неке квантитативне податаке који поткрепљују валидацију постављених хипотеза и њихових огранака. У закључку, кандидат наводи да је прва генерална хипотеза H_{g1} у току спроведеног истраживања, заснованог на експлоатацији вишејезичног електронског корпуса у настави, учењу и усвајању циљног страног језика, манифестована као одржива, потврђена и доказана, са изузетком једног хипотетичког огранка H_{g1}^B . H_{g1}^B се односи на могућност лонгитудиналног детектовања, праћења и корпусно подржаног третирања субјективних и објективних дистрактора у учењу и усвајању циљног страног језика, а као огранак хипотезе H_{g1} је потврђен делимично и асиметрично. Друга генерална хипотеза H_{g2} у оквиру централног хипотетичког оквира истраживања је доказана и потврђена као одржива у целости.

У осмом поглављу, „Постметодске консеквенце експлоатације вишејезичног

електронског корпуса у настави страних језика“. кандидат представља утицај иновативног модела систематске експлоатације вишејезичних електронских корпуса у настави, учењу и усвајању циљног страног језика на методику наставе страних језика и предлаже правце његовог даљег развоја. Значајан методски помак ка осавремењавању наставе страних језика јесте извођење паралелизованих банки показних, инструктивних, и продуктивно оријентисаних конкорданци, речника минимума, колекција дуалних конструкција, антологија корпусних сегмената, које се као такве уграђују у стални пратећи подресурс двојезичног корпуса као кровног педагошког ресурса. Осим тога, предложени модел обухвата и могућу развојну линију корпусних наставних материјала за учење страних језика уопште – уз квантитативни прираст централних ресурса које чине двојезични корпуси, могуће је изводити ресурсне огранке по наведеном моделу, при чему сваки ресурс као фиксиран и непромењив по квантитативно и квалитативно утврђеним карактеристикама током самог формирања, може да се грана на одговарајуће подресурсе према специфичностима плана и програма за одговарајућу групу корисника корпуса, односно нивоа образовања, према томе да ли је у питању експлоатација вишејезичних корпуса на нивоу основног, средњег или високог образовања.

У деветом поглављу, „Утицај корпусно заснованог учења и усвајања страних језика на ментални лексикон корисника“, кандидат представља утицај учења и усвајања страних језика, које је корпусно подржано, на ментални лексикон који се схвата као модел састављен из три дела: логогени систем, когнитивни систем и генератор реакција. Овај утицај односи се на екстензивне промене унутар менталног лексикона ученика-корисника корпуса у смислу симултаности когнитивних операција опакивања садржаја корпусних пакета, и обраде основних, фракталних или сложених дуала, са једне стране, и формирања сложених матрица језичког знања које обухватају фразе, појмове, конструкције или идиоме, пореклом из циљног страних језика, који се интегришу у језички репертоар ученика-корисника корпуса, са друге стране. У оквиру овог истраживања, у циљу интегралног и синтетичког анализирања развоја укупне језичке перформансе је постулиран дуални ментални лексикон. Корпусно подржано дуално представљање улазног језичког материјала омогућава дуално процесирање за које је везан дуални ментални лексикон. За дуални ментални лексикон увек важи да улазни дуални ментални лексикон на почетку сваке корпусне активности или периодичног репликативног циклуса није исти као излазни дуални ментални лексикон, а у сваком тренутку корпусно подржане наставе и излагања ученика је симетричним двојезичним корпусним фрагментима отворена могућност аналошког трансфера од једног ка другом менталном лексикону.

У десетом поглављу, „Завршна размишљања“, мр Зоран Ристовић је истакао главне резултате свог истраживања и указао на неке правце даљег развоја приказаног модела. Кандидат закључује да је испреплетени режим експлоатације вишејезичног корпуса, који генерише унутаркорпусне или корпусно засноване трагове ученичке активности, праћен евалуативно-аналитичким циклусима, профилисањем корпусних узорака за наредне сетове експлоатације и предиктивним анализама које спроводи наставник страних језика, оптималан вид ангажовања вишејезичног корпуса у настави, учењу и усвајању.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Zoran Ristović, “From Corpus To Classroom: The Use Of Aligned Corpora In English Language Teaching“, *Infotheca*, 13 (2), стр. 48-61, Београд, 2012. УДК 371.3::811.111]:004 , 004.9:811.111’374

Рад прихваћен за објављивање (потврда је приложена):

Zoran Ristović, “Potentials of Aligned Corpora in Second Language Acquisition: Rethinking Language Pedagogy from a Corpus Perspective”, *Nasleđe - časopis za književnost, jezik, kulturu i umetnost*, Filološko-umetnički fakultet, Kragujevac, 33, 2016.

VII	ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА
Резултати изложени у овој дисертацији говоре да је кандидат мр Зоран Ристовић остварио циљеве зацртане у пријави дисертације. Кандидат је припремио паралелни енглеско-српски корпус литерарних текстова који је користио у свим фазама истраживања, изradio методички репертоар и профиле експлоатације тог корпуса у настави енглеског језика у основној школи и као резултат добио вредну и богату базу трагова ученичких активности. На основу ових резултата кандидат је темељно проучио и формализовао кумулативне ефекте примене хибридног корпусно заснованог иновативног наставног модела на развој интегративне језичке перформансе ученика-корисника корпуса, као и на техничке и организационе аспекте наставе страног језика. Сам текст дисертације, као и списак литературе наведен на крају рада, говоре да је мр Зоран Ристовић користио релевантну и савремену литературу, те да је постављене проблеме обрадио детаљно и сагледавајући их из разних углова. Овим радом Зоран Ристовић је отворио једно ново поље истраживања у области корпусне и примењене лингвистике, пружајући значајан допринос осавремењавању наставе страних језика.	
VIII	ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА
НАПОМЕНА: Комисија сматра да је кандидат мр Зоран Ристовић у својој дисертацији <i>Кумулативни ефекти експлоатације вишејезичних корпуса у настави страних језика</i> успешно обрадио ову комплексну и изузетно значајну тему, да је текст дисертације урађен према одобреној пријави дисертације и да је реч о раду који представља оригинално и самостално научно дело.	
X	ПРЕДЛОГ:
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже Научно-наставном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати извештај о дисертацији <i>Кумулативни ефекти експлоатације вишејезичних корпуса у настави страних језика</i> кандидата мр Зорана Ристовића и упути га Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Београду, како би кандидат био позван на усмену одбрану рада.	

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. др Цветана Крстев, редовни професор
Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. др Милош Утвић, доцент
Филолошки факултет Универзитета у Београду
3. др Зоран Пауновић, редовни професор
Филолошки факултет Универзитета у Београду
4. др Радмила Бодрич, доцент
Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду
5. др Наташа Миливојевић, доцент
Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду

Наслеђе

Часопис за књижевност, језик, уметност и културу

Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу

ПОТВРДА О ПРИХВАТАЊУ РАДА ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ

Потврђујемо да је рад

„POTENTIALS OF ALIGNED CORPORA IN SECOND LANGUAGE ACQUISITION:
RETHINKING LANGUAGE PEDAGOGY FROM A CORPUS PERSPECTIVE“

аутора

Зорана Ристовића

прихваћен за објављивање

у броју 33 часописа *Наслеђе*

Главни и одговорни уредник часописа *Наслеђе*,

проф. др Драган Бошковић, редовни професор



Доц. др Никола Ђубања, оперативни уредник *Наслеђа*

У Крагујевцу,

17. мај 2016.